

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. На сучасному етапі розвитку і становлення національної економіки, який характеризується функціонуванням підприємств в ринкових умовах, кінцеві результати виробництва мають досягатися за рахунок якісних параметрів ресурсного комплексу. Назріла необхідність орієнтувати виробництво на новий, якісний рівень (оснащення новою технікою і технологією), перехід на який визначає необхідність вирішення проблеми ефективного використання виробничих ресурсів. Нині забезпечення ресурсозбереження має стати вирішальним джерелом задоволення потреб у ресурсах.

Концепція ресурсоефективності передбачає необхідність вдосконалення системи ресурсного забезпечення діяльності організацій з метою підвищення ефективності використання ресурсів, а також проведення комплексного аналізу, який включає в себе забезпечення, виявлення та мобілізацію існуючих і потенційних резервів. Основною метою здійснення аналізу ефективності використання виробничих ресурсів підрядних будівельних організацій є своєчасність дослідження змін в економічних процесах, які або загрожують вивести організацію із заданого напрямку чи темпу розвитку, або вказують на появу додаткових резервів, що дасть змогу швидко перевести її на ефективний режим функціонування. Цінність проведеного аналізу виробничих ресурсів залежить від того, наскільки своєчасно використовується аналітична інформація і як вона впливає на процеси виробництва та реалізації будівельної продукції.

Вивчення наукових джерел свідчить, що питання аналізу використання виробничих ресурсів постійно перебувають у центрі уваги вчених-економістів. Цією проблематикою займалися такі зарубіжні науковці, як Д. Аакер, І. Азоєв, І. Ансофф, К. Боумен, Г. Мінцберг, І. Никонова, Є. Уткін, А. Томпсон, А. Стрікленд, Р. Фатхутдінов. Їхні напрацювання покладено в основу сучасного бачення аналізу ефективності використання ресурсів як самостійного напрямку аналітичних досліджень.

Розробленню теоретико-прикладних аспектів аналізу ефективності використання ресурсів присвячено дослідження таких вітчизняних науковців: Т. Головка, П. Гордієнко, В. Герасимчука, В. Дерія, Т. Ковальчук, І. Парасій-Вергуненко, О. Павелко, Н. Пилипів, Н. Пласкової, С. Сагової, К. Редченка, І. Фаріона, З. Шершньової, С. Шкарабана. Вагомий внесок у дослідження питань формування фінансових результатів діяльності підприємств як однієї з ключових сфер аналізу використання ресурсів підприємств зробили Л. Дікань, С. Голов, З. Гуцайлюк, З.-М. Задорожний, Л. Кіндрацька, Г. Кірейцев, Л. Коробков, Я. Крупка, М. Кужельний, І. Лазаришина, Б. Литвин, В. Лінник, М. Лучко, П. Микитюк, Є. Мних, Л. Нападовська, М. Пушкар, В. Рудницький.

Праці цих науковців є основою формування й розвитку концептуальних засад аналізу використання ресурсів підприємств. Проте зміна ринкових умов, нестабільність та низка інших характеристик національної економіки загалом і підрядних будівельних організацій зокрема актуалізують потребу у

теоретичному обґрунтуванні й розробленні адаптивних до нинішніх умов методичних підходів до аналізу ефективності використання виробничих ресурсів підрядних будівельних організацій, орієнтованих на моделювання стратегії їхнього розвитку з урахуванням змін у зовнішньому та внутрішньому середовищі їхнього функціонування.

Усе згадане вище зумовило вибір теми дисертаційної роботи, підтверджує її актуальність, дало змогу визначити мету, завдання й основні напрямки дослідження.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційну роботу виконано відповідно до плану науково-дослідних робіт Тернопільського національного економічного університету в межах держбюджетного фундаментального дослідження на тему «Концепція розвитку бухгалтерського обліку в глобальному інформаційному суспільстві» (державний реєстраційний номер 0114U001087), де автором дані пропозиції з вдосконалення управлінського обліку використання виробничих ресурсів підрядних будівельних організацій, а також за темами: «Проблеми розвитку теорії та практики економічного аналізу, контролю та статистики» (державний реєстраційний номер 0114U006472), в якій автором обґрунтовано базові питання аналізу ефективності використання основних засобів підрядних будівельних організацій, та «Інвестиційне забезпечення регіонального енергетичного ринку» (державний реєстраційний номер 0114U006470), де сформульовано автором положення аналізу ефективності енергозбереження та використання матеріально-технічних ресурсів.

Мета і завдання дослідження. Метою дисертації є поглиблення теоретико-методичних положень та розробка науково-практичних рекомендацій, спрямованих на удосконалення аналізу ефективності використання виробничих ресурсів підрядних будівельних організацій.

Реалізація мети зумовила необхідність виконання таких завдань:

– узагальнити наукові підходи до сутності аналізу ефективності використання виробничих ресурсів будівельних організацій, враховуючи їхні галузеві особливості;

– визначити місце аналізу ефективності використання виробничих ресурсів у системі управління будівельною організацією з урахуванням сучасних тенденцій розвитку;

– удосконалити систему аналітичних показників ефективності використання основних засобів, трудових та матеріальних ресурсів, що впливають на фінансові показники діяльності підрядних будівельних організацій;

– обґрунтувати методичний підхід до формування аналітичного забезпечення ефективності використання основних засобів, виявити фактори та резерви її підвищення з використанням економіко-математичного моделювання;

– удосконалити методику аналізу впливу факторів на структуру елементів трудових ресурсів: повноти використання робочого часу, фонду оплати праці та витрат на оплату праці;

– запропонувати механізм аналізу ефективності використання трудових ресурсів та їхнього впливу на фінансові показники діяльності підрядних будівельних організацій;

– розробити методичний підхід до аналізу ефективності використання матеріальних ресурсів підрядних будівельних організацій з використанням багатофакторної економіко-математичної моделі.

Об'єктом дослідження є процес визначення ефективності використання виробничих ресурсів підрядних будівельних організацій.

Предметом дослідження є комплекс теоретичних, методичних і практичних аспектів аналізу ефективності використання виробничих ресурсів підрядних будівельних організацій України.

Методи дослідження. Для одержання достовірних результатів проведеного дослідження використано загальнонаукові та спеціальні методи пізнання, а саме: індукції та дедукції (на етапі збору та систематизації інформації для проведення дослідження, у процесі теоретичного осмислення та удосконалення організаційних та практичних засад підвищення ефективності використання виробничих ресурсів); порівняння, абстрагування, аналізу та синтезу (для забезпечення системності підходу до вирішення окремих проблемних питань аналізу використання виробничих ресурсів); експертні оцінки та абстрагування (з метою обґрунтування вибору суттєвих чинників і показників ефективності використання основних засобів, матеріальних та трудових ресурсів); економіко-математичні методи та формалізація (для розроблення способу здійснення аналізу та моделювання ефективності використання виробничих ресурсів підрядних будівельних організацій).

Інформаційною базою дослідження стали закони України, укази Президента України, постанови Кабінету Міністрів України, матеріали Державної служби статистики України, фінансова звітність будівельних організацій, наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених-економістів з проблематики аналізу ефективності використання виробничих ресурсів підрядних будівельних організацій, матеріали науково-практичних конференцій, семінарів, а також інтернет-ресурси.

Наукова новизна одержаних результатів. У дисертаційній роботі обґрунтовано теоретичні положення та розроблено практичні рекомендації з удосконалення методичних підходів та інструментарію проведення аналізу ефективності використання виробничих ресурсів підрядних будівельних організацій. Конкретні результати дослідження, що характеризують новизну, відображено в таких теоретичних і методичних розробках:

удосконалено:

– методику аналізу ефективності використання матеріальних ресурсів на основі побудови багатофакторної економіко-математичної моделі, що дозволить дати якісну характеристику структури та динаміки матеріальних ресурсів, знизити матеріальні витрати, встановити їхній вплив на фінансові показники діяльності підрядної будівельної організації;

– теоретичне підґрунтя виявлення і використання виробничих ресурсів будівельних організацій, спрямованих на підвищення ефективності їхнього

використання, удосконалення методів їхнього оцінювання, що дасть змогу керівникам виявити позитивні та негативні сторони використання основних засобів, матеріальних і трудових ресурсів, допоможе обґрунтувати управлінські рішення й ефективно керувати підрядними будівельними організаціями;

– систему аналітичних показників оцінювання ефективності використання основних засобів, трудових та матеріальних ресурсів, спрямованих на підвищення резервів їхнього використання в процесі виробництва та реалізації будівельної продукції, враховуючи особливості будівельної галузі на різних рівнях управління, що забезпечує отримання будівельною організацією стійких фінансових результатів;

– науково-методичний підхід до формування аналітичного забезпечення ефективності використання основних засобів підрядних будівельних організацій, що дозволить виявити вплив позитивних і негативних факторів на результативність їхньої діяльності;

– механізм аналізу ефективності використання трудових ресурсів, використання якого дає можливість на основі алгоритму розрахунків залежності показників чистого доходу від реалізації продукції, валового прибутку, оборотних та необоротних активів, власного капіталу встановити економічні закономірності щодо ефективності залучення, стимулювання й використання трудових ресурсів;

набули подальшого розвитку:

– трактування поняття «аналіз ефективності використання виробничих ресурсів організації», яке, на відміну від визначених, окреслено як систему комплексного дослідження впливу економічних закономірностей формування структури основних засобів, матеріальних і трудових ресурсів, що дає змогу внести до системи управління виробничими ресурсами підрядної будівельної організації додаткові елементи інформаційно-аналітичного забезпечення;

– обґрунтування оптимальної структури елементів трудових ресурсів, які характеризують: рівень організації та умов праці; структуру кадрів та їхню кваліфікацію; трудову дисципліну та плинність кадрів; повноту використання робочого часу і раціональність витрат на оплату праці, що дозволить врахувати специфіку будівництва та сукупно забезпечить формування інформаційної бази для аналізу ефективності використання трудових ресурсів.

Практичне значення одержаних результатів. Основні наукові положення та висновки дисертаційної роботи доведені до рівня конкретних методичних розробок і прикладних рекомендацій та слугуватимуть науковим підґрунтям для подальших теоретичних, методичних і прикладних досліджень щодо аналізу ефективності використання виробничих ресурсів підрядних будівельних організацій України.

У практиці ПрАТ ПБО «Львівміськбуд» використано запропоновану систему аналітичних показників оцінювання активної частини основних виробничих засобів будівельного призначення з орієнтацією на ефективне використання будівельної техніки, підвищення рівня збірності спорудження об'єктів, що уможливило покращення планування розвитку виробничих потужностей (довідка № 182-3 від 07.05.2014 р.). Розроблений алгоритм

розрахунку показників ефективності використання матеріальних ресурсів підрядних будівельних організацій на основі побудованої лінійної багатофакторної економіко-математичної моделі застосовано у практичній діяльності СБУ «Спецбуд» ТОВ «Тернопільбуд» (довідка № 01/43 від 10.11.2015 р.). Запропонований автором науково-методичний підхід до побудови системи аналізу ефективності використання виробничих ресурсів, який відрізняється від інших доповнень системи показників оцінювання групою індикаторів, які дозволяють врахувати специфіку будівництва, використано в діяльності КП «Спецбудмеханізація» (довідка № 98 від 30.05.2015 р.).

Теоретичні положення та практичні рекомендації щодо здійснення аналізу ефективності використання виробничих ресурсів використовуються у навчальному процесі Тернопільського національного економічного університету при викладанні дисциплін: «Операційний менеджмент», «Інвестиційний менеджмент», «Управління проектами», «Інноваційний менеджмент» (довідка № 126-06/3811 від 07.12.2015 р.).

Особистий внесок дисертанта. Дисертаційна робота є самостійно виконаним науковим дослідженням. Сформовані й обґрунтовані в роботі наукові положення, розробки, висновки та рекомендації отримано здобувачем самостійно. З наукових праць, опублікованих у співавторстві, використано лише ті ідеї і положення, які є результатом самостійного дослідження здобувача.

Апробація результатів дисертації. Основні положення дисертації та результати досліджень доповідалися й отримали схвалення на 6 міжнародних науково-практичних конференціях, зокрема: «Обліково-аналітичні системи: глобальний і національний аспекти» (м. Полтава, 2006 р.), «Актуальні проблеми реформування економіки України в умовах євроінтеграції» (м. Чернівці, 2012 р.), «Розвиток системи обліку, аналізу та аудиту: теорія, методологія, організація» (м. Київ, 2012 р.), «Особливості ефективного управління підприємствами в умовах глобальних викликів» (м. Чернівці, 2013 р.), «Механізми регулювання соціально-економічним розвитком в умовах глобалізації» (м. Чернівці, 2014 р.), «Трансформаційні процеси економічної системи в умовах сучасних викликів» (м. Тернопіль, 2015 р.), та 4 всеукраїнських науково-практичних конференціях, зокрема: «Ефективність інвестиційного процесу в Україні: стан, проблеми і перспективи» (м. Тернопіль, 2005 р.), «Сучасні тенденції і проблеми розвитку інвестиційно-будівельного комплексу» (м. Тернопіль, 2007 р.), «Актуальні проблеми і перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю» (м. Луцьк, 2009 р.), «Облік, аналіз і аудит в системі управління підприємницькою діяльністю» (м. Сімферополь, 2012 р.).

Публікації. За результатами дослідження опубліковано 18 наукових праць (з яких 4 у співавторстві) загальним обсягом 7,89 друк. арк. (автору належить 7,72 друк. арк.), у тому числі 1 колективна монографія загальним обсягом 1,2 друк. арк., 7 праць у наукових фахових виданнях України (у тому числі 1 публікація у виданні України, що включена до міжнародних

наукометричних баз) обсягом 4,58 друк. арк., 10 праць апробаційного характеру загальним обсягом 2,11 друк. арк.

Структура та обсяг дисертаційної роботи. Дисертаційна робота складається з вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Повний обсяг дисертації викладено на 295 сторінках друкованого тексту. Робота містить 5 таблиць на 5 сторінках, 83 рисунки на 36 сторінках, 13 додатків на 98 сторінках. Список використаних джерел налічує 165 найменувань і розміщений на 17 сторінках.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЇ

У першому розділі «Теоретико-методичні засади аналізу ефективності використання виробничих ресурсів підрядних будівельних організацій» розглянуто сутність, зміст та види виробничих ресурсів, особливості їхніх проявів на різних рівнях управління, що дозволило обґрунтувати систему показників аналізу ефективності їхнього використання, які визначають сукупність органічно взаємопов'язаних ресурсів (основних засобів, матеріальних та трудових ресурсів), здатних забезпечити максимальний обсяг випуску високоякісної будівельної продукції.

Доведено, що основною умовою закріплення тенденції стабілізації і подальшого стійкого розвитку будівельної галузі України є підвищення ефективності використання виробничих ресурсів, які відображають максимально можливу здатність сфери будівельного виробництва з випуску продукції і виконання будівельно-монтажних робіт на основі збалансованого розвитку всіх його сфер, ефективного використання усіх видів ресурсів, оптимальних темпів оновлення виробничого апарату. Вони відображають досягнутий технологічний рівень виробництва і ступінь відповідності механізму управління цією сферою.

На сучасному етапі ефективне використання виробничих ресурсів є однією із важливих проблем перспективного розвитку будівельної галузі. Це визначається низкою обставин, зокрема: залученням в обіг нових видів ресурсів; виникненням негативних економічних тенденцій, що викликали зниження фондівіддачі та зростання фондомісткості продукції, сповільнення темпів зростання внутрішнього валового продукту, національного чистого доходу від реалізації продукції; зниженням продуктивності праці; низьким рівнем завантаження виробничого персоналу; повільним освоєнням досягнень новітніх технологій, насамперед нової техніки та ресурсозберігаючих технологій. Необхідність розв'язання цих взаємопов'язаних проблем потребує пошуку шляхів розроблення, обґрунтування і втілення різноманітних наукових, господарських та інженерних заходів, спрямованих на виявлення й приведення в дію усіх резервів ефективності використання основних засобів, матеріальних та трудових ресурсів підрядних будівельних організацій, що підвищить їхню конкурентоспроможність на ринку будівельної продукції.

Проаналізовано неоднозначні трактування аналізу ефективності використання виробничих ресурсів у взаємодії з іншими етапами комплексного

економічного аналізу та запропоновано визначення даного поняття як системи комплексного дослідження впливу економічних закономірностей формування структури основних засобів, матеріальних і трудових ресурсів, що дає змогу внести до системи управління підрядної будівельної організації додаткові елементи інформаційно-аналітичного забезпечення.

Встановлено, що без комплексного всебічного аналізу ефективності використання виробничих ресурсів підрядної будівельної організації не можливо повноцінно управляти такими економічними процесами, як оптимізація витрат, дотримання режиму економії, загальне управління витратами, а також приймати ефективні своєчасні управлінські рішення в будівельній галузі (рис. 1).

Рис. 1. Аналіз ефективності використання виробничих ресурсів в управлінні будівельною організацією

З метою врахування специфіки діяльності підрядних будівельних організацій, а також оцінювання результатів їхньої діяльності, в роботі досліджено класичні методика аналізу використання виробничих ресурсів. Ефективним варіантом організації збору і систематизації обліково-економічної інформації визначено узагальнення показників оцінювання ефективності використання виробничих ресурсів підрядною будівельною організацією за напрямками, характером та джерелами інформації, що дає можливість скорочення розривів між початком проведення аналізу і використанням його результатів.

В роботі доведено, що основними напрямками проведення аналізу ефективності використання виробничих ресурсів є: вивчення якісних показників ефективності використання виробничих ресурсів і виявлення резервів їхнього підвищення; встановлення впливу узагальнюючих показників ефективності використання ресурсів на фінансові результати діяльності підрядних будівельних організацій; визначення ступеня використання основних засобів, матеріальних та трудових ресурсів і відповідно розрахунок їхньої економії або перевитрат; визначення величини втрат виробничих ресурсів у діяльності підрядних будівельних організацій.

У другому розділі «Інструментарій аналізу ефективності використання виробничих ресурсів підрядних будівельних організацій» розглянуто методичні підходи до здійснення аналізу ефективності використання основних засобів та трудових ресурсів, орієнтованих на цільові показники фондомісткості, трудомісткості з метою виявлення внутрішньогосподарських резервів підвищення ефективності господарської діяльності підрядних будівельних організацій.

У дисертації запропоновано методичний підхід до проведення аналізу взаємозалежності показників: чистого доходу від реалізації продукції y_{1k} , валового прибутку y_{2k} , балансу (суми оборотних та необоротних активів) y_{3k} , власного капіталу y_{4k} , оборотних активів u_{1k} , необоротних активів u_{6k} , виробничих запасів u_{2k} , довгострокових зобов'язань u_{3k} , поточних зобов'язань u_{4k} , основних засобів u_{5k} , матеріальних витрат u_{7k} , витрат на оплату праці u_{8k} .

Застосовано методи аналізу трендів складових елементів основних засобів та показників результатів діяльності підрядної будівельної організації на основі побудови багатofакторної лінійної моделі (1).

$$y_i = \sum_{j=1}^n a_j u_j, \quad i=1, \dots, 4, \quad (1)$$

де $i=1, \dots, 4$ – результуючі величини (рис.2); $u_i, i=1, \dots, 8$ – початкові величини (рис. 2); $n = 8$ – кількість змінних, від яких залежать результат $a_j; u_j$ – коефіцієнти лінійних моделей.

Значення параметрів рівняння багатofакторної лінійної моделі можна знайти з умови мінімуму відхилень між правою і лівою стороною (2) в усіх вузлах $k=1, \dots, m$.

$$\min_a \sum_{k=1}^m \left(y_{ik} - \sum_{j=1}^n a_{ij} u_{jk} \right)^2, \quad i=1, \dots, 4, \quad (2)$$

де m – кількість місяців.

На основі лінійної моделі (3) залежності показників результативності від структурних елементів основних засобів встановлено, які з них мають позитивний чи негативний вплив на дохідність підрядної будівельної організації.

$$\hat{u}_{ik} = u_{ik} / \max_k (|u_{ik}|); \hat{y}_{ik} = y_{ik} / \max_k (|y_{ik}|). \quad (3)$$

Для елементів структури основних засобів, які мають найпомітніший вплив на результативність будівельної організації, побудовано ряд нелінійних виробничих функцій, заданих багатовимірними степеневими поліномами (4).

$$y = \sum_{i_0, \dots, i_n=0}^r c_{i_0 \dots i_n} u_0^{i_0} \dots u_n^{i_n}, \quad (4)$$

де (i_0, \dots, i_n) – мультиіндекс, причому

$$i_0 + \dots + i_n \leq r, \quad (5)$$

де r – степінь багатовимірного полінома (5).

На основі виконаного дослідження побудовано схему аналізу впливу структури основних засобів на фінансові результати будівельної організації (рис. 2) та розроблено комплекс рекомендацій щодо вдосконалення управління основними засобами з урахуванням економічних тенденцій ринку, фінансового стану суб'єкта господарювання, організаційних особливостей управління ним, а також технологічних особливостей експлуатації основних засобів на будівельних організаціях.

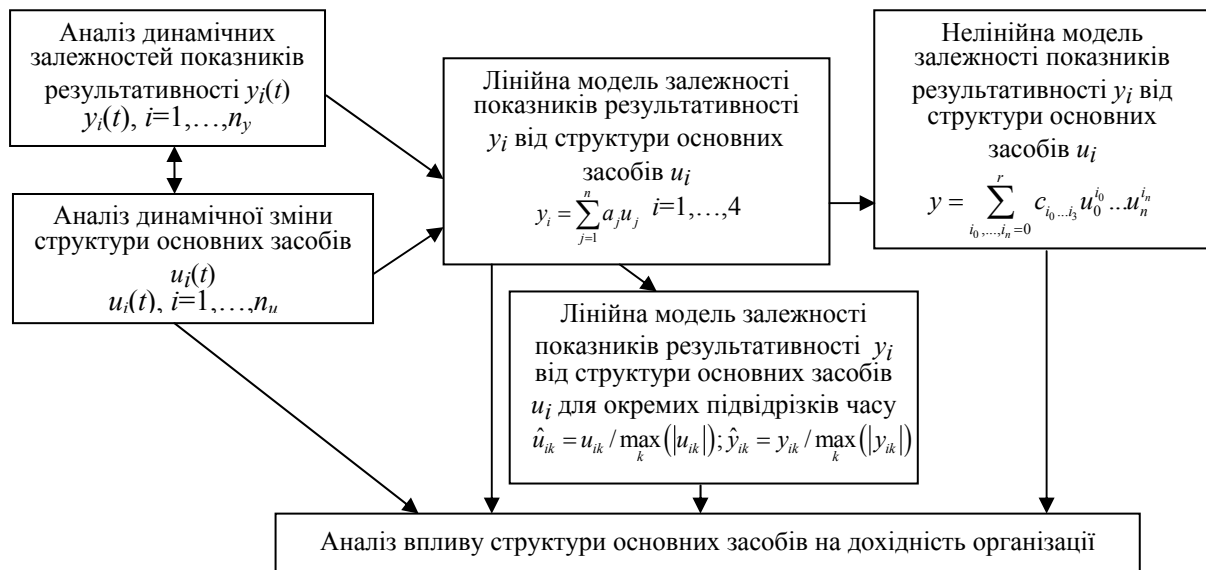

Рис. 2. Схема розрахунку впливу структури основних засобів на результативність підрядної будівельної організації

У результаті дослідження впливу трудових ресурсів на результативність підрядної будівельної організації застосовано аналіз залежності показників чистого доходу від реалізації продукції, валового прибутку, оборотних та необоротних активів, власного капіталу на продуктивність праці та її стимулювання. На основі проведення аналізу встановлено, які явища щодо залучення трудових ресурсів, їхнього стимулювання, інтенсивності використання й продуктивності праці відбувалися протягом досліджуваного відрізка часу.

Для відрізків часу з приблизно однотипними способами стимулювання й використання трудових ресурсів побудовано лінійну багатофакторну модель (6), що зв'язує показники продуктивності з структурними елементами трудових ресурсів.

$$y_i = \sum_{k=1}^{n_z} \alpha_k z_k; i=1, \dots, n_y, \quad (6)$$

де α_k – коефіцієнти лінійної моделі; $y_i(t)$, $i=1, \dots, n_y$ – величина показників ефективності, n_y – кількість цих показників; $z_i(t)$, $i=1, \dots, n_z$ – структура трудових ресурсів, n_z – кількість цих показників.

На основі аналізу параметрів лінійних моделей залежності показників фінансових результатів від трудових ресурсів встановлено економічні закономірності щодо ефективності залучення, стимулювання й використання трудових ресурсів та вплив таких ресурсів на ефективність використання основних засобів ПрАТ ПБО «Львівміськбуд».

Досліджено вплив структури оплати праці на результативність будівельної організації. Для цього виконано якісний аналіз динаміки розподілу кількості працівників за величиною оплати праці, динаміки кількості працівників з однаковою оплатою праці, які порівняно з динамікою структурних елементів трудових ресурсів та показниками результативності будівельної організації. При цьому застосовано алгоритми місячної інтерполяції кварталних даних, алгоритми виділення тренда.

Проведене дослідження узагальнено в методиці, яку рекомендовано для дослідження забезпеченості та ефективності використання трудових ресурсів.

У третьому розділі «Реалізація методики аналізу ефективності використання виробничих ресурсів підрядних будівельних організацій» розроблено методику аналізу впливу структури матеріального забезпечення на фінансові показники діяльності підрядних будівельних організацій, яка полягає в комплексному поєднанні методів якісного аналізу динаміки матеріального забезпечення, динаміки продуктивності й структурних змін у матеріальному забезпеченні з моделюванням впливу забезпечення матеріальними ресурсами на фондвіддачу основних засобів і продуктивність праці.

У процесі аналізу забезпеченості матеріальними ресурсами КП «Спецбудмеханізація» розроблено методику аналізу впливу структури матеріальних ресурсів на результати діяльності будівельної організації, яка полягає в комплексному поєднанні методів якісного аналізу залежності фондвіддачі w_i від структури матеріального постачання m_i за допомогою лінійної моделі (7):

$$w_i = \sum_{k=1}^{n_m} \alpha_k m_k, i=1, \dots, n_w, \quad (7)$$

де α_k – коефіцієнти лінійних моделей; m_k – величина матеріальних ресурсів.

Для дослідження ефективності матеріального забезпечення виконано порівняння динаміки показників результативності з динамікою залишків матеріальних запасів, їхнього поповнення, вибуття і заміщення. Порівняно також всі вищеназвані величини в динаміці з вартістю запасу, ціною його одиниці, розміром партії замовлення і датою замовлення.

На основі розробленої схеми моделювання аналізу впливу матеріальних ресурсів на фінансові показники діяльності підрядних будівельних організацій

(рис. 3) зроблено попередні висновки щодо ефективності роботи служб матеріального постачання, розкрито зв'язок між окремими періодами піднесення чи спаду дохідності та режимом постачання запасів.

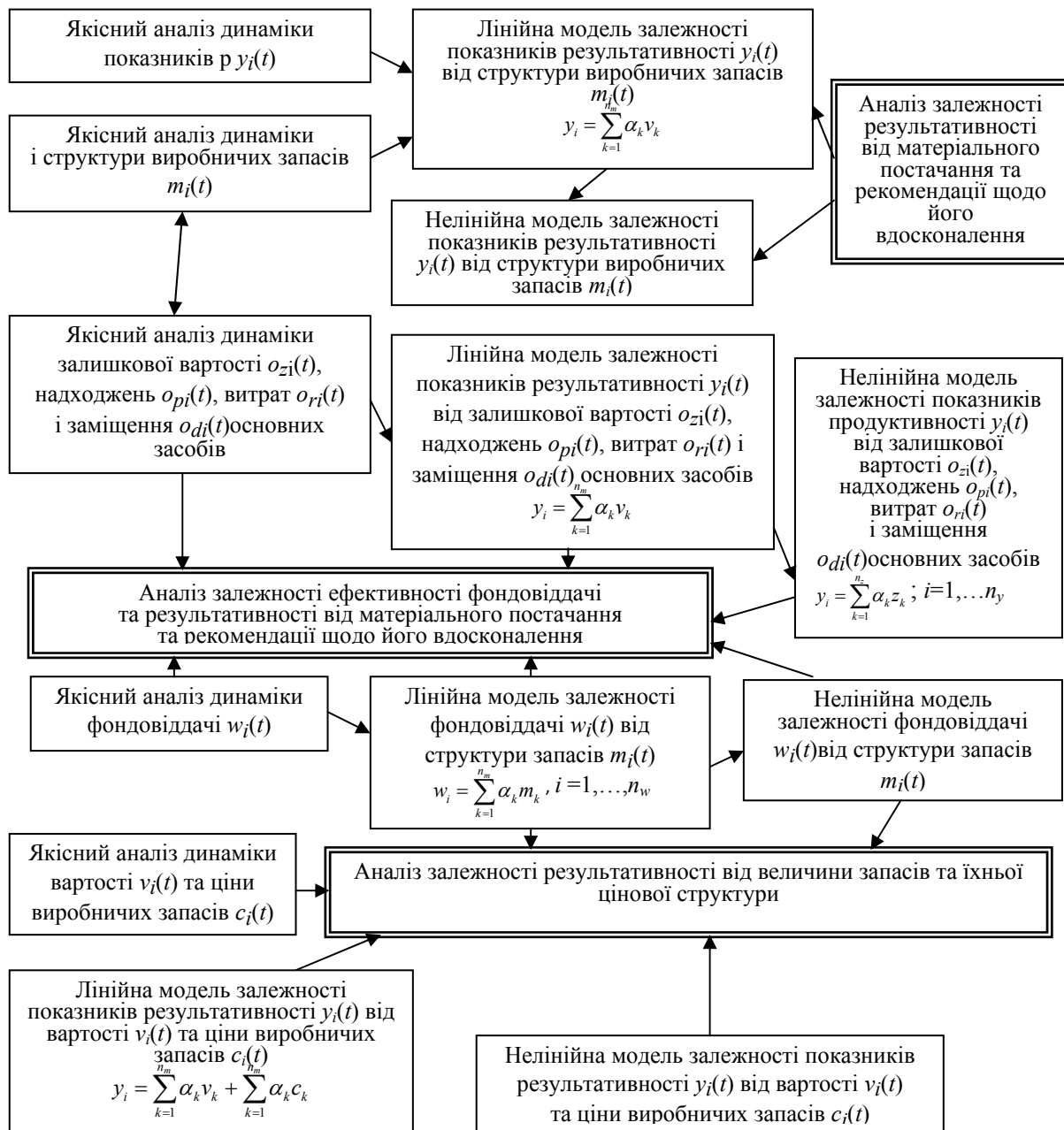

Рис. 3. Схема розрахунку впливу матеріальних ресурсів на результативність підрядних будівельних організацій

Для групи найменувань запасів, що істотно впливають на результативність будівельної організації, побудовано нелінійні виробничі функції показників результативності та фондівддачі основних засобів, задані з допомогою багатовимірних ступеневих поліномів. Для обчислення параметрів цих поліномів застосовано методи регуляризованої ідентифікації. Досліджувані будівельні організації дотримувалися структури залишків й постачання та споживання матеріальних запасів у рамках, близьких до оптимальних, при яких досягалися найвищі фондівддача основних засобів й продуктивність праці та стабілізувалися інші фінансові показники.

Аналізуючи значення коефіцієнтів лінійних моделей залежності фінансових показників діяльності підрядних будівельних організацій від величини матеріального запасу, ціни одиниці запасу, визначено, від яких видів запасів суттєво залежить дохідність підрядних будівельних організацій, встановлено, які економічні, фінансові, організаційні й технологічні закономірності приховані за цими залежностями. Подано цим залежностям економічну інтерпретацію та розроблено рекомендації щодо вдосконалення управління запасами та структурою матеріального постачання.

У дисертації проведено якісний аналіз залежності фінансових показників діяльності підрядних будівельних організацій від величини запасу та його вартості. Встановлено закономірності відхилення продуктивності від бажаних значень, зумовлені зміщенням у кількісній та ціновій структурі матеріальних запасів. Розроблено рекомендації щодо вдосконалення управління величиною та ціновою структурою матеріальних запасів.

В результаті практичного застосування запропонованого алгоритму аналізу впливу структури матеріальних ресурсів на фінансові результати експериментально підтверджено більшість закономірностей щодо впливу матеріального постачання на фондівдачу основних засобів та продуктивність праці, що вказують на його високу ефективність як інструмента дослідження економічного стану та вироблення ефективних управлінських рішень підрядних будівельних організацій.

Розроблено методику аналізу ефективності використання виробничих ресурсів, пов'язаних з діяльністю будівельних організацій, яка характеризує рівень використання основних засобів, матеріальних і трудових ресурсів, а також розкриває резерви екстенсивного та інтенсивного їхнього використання, що приймаються на основі результатів розрахунків, поданих у табл. 1.

Результати дослідження підтвердили, що будівельними організаціями неефективно використовувались основні засоби, про що свідчить показник фондівдачі, який зменшився на ПрАТ ПБО «Львівміськбуд» на 19,3%, а у СБУ «Спецбуд» ТОВ «Тернопільбуд» – на 21,51% (табл. 1). Парк машин і механізмів, які є основним фактором для визначення рентабельності використання основних засобів, застарілий. Це є причиною використання дещо застарілої технології та спричиняє зниження конкурентоспроможності організацій на ринку будівельної продукції. Для більшості обладнання закінчився термін їхньої експлуатації, але наявний парк машин та механізмів знаходиться в задовільному стані лише завдяки достатньо ефективній роботі комплексу ремонтно-експлуатаційних баз.

Серед виявлених резервів ефективності використання трудових ресурсів доцільно виділити екстенсивні (ліквідацію понадпланових втрат робочого часу, усунення браку та відхилень від нормальних умов праці) та інтенсивні (забезпечення виконання норм виробітку усіма робітниками-відрядниками та здійснення нереалізованих організаційно-технічних заходів). Це дозволить підвищити ефективність використання трудових ресурсів та в підсумку, покращить фінансові результати діяльності будівельних організацій.

Таблиця 1

Показники ефективності використання виробничих ресурсів будівельних організацій

Показник ефективності виробничих ресурсів	Показник	ПрАТ ПБО «Львівміськбуд»				СБУ «Спецбуд» ТОВ «Тернопільбуд»				КП «Спецбудмеханізація», м. Хмельницький			
		2013	2014	Відхилення 2014 р. до 2013 р.		2013	2014	Відхилення 2014 р. до 2013 р.		2013	2014	Відхилення 2014 р. до 2013 р.	
				Абсолютне	Відносне, %			Абсолютне	Відносне, %			Абсолютне	Відносне, %
Ефективність використання трудових ресурсів	Продуктивність праці, тис. грн. / особу	121,4	122,3	0,9	+0,74	89,7	86,4	-3,3	-3,68	101,2	104,0	2,8	+2,77
	Трудомісткість на гривню продукції	2,1	1,7	-0,4	-15,4	1,8	1,9	0,1	+5,55	3,1	3,0	-0,1	-3,23
	Рентабельність персоналу, тис. грн. / особу	12,07	4,54	-7,53	-37,6	8,43	7,53	-0,9	-10,68	9,94	9,94	0	0,00
	Коефіцієнт постійності кадрів	0,99	0,77	-0,22	-22,2	0,84	0,79	-0,05	-5,96	0,88	0,89	0,01	+1,13
Ефективність використання основних засобів	Фондовіддача, грн.	24,55	19,80	-4,57	-19,3	10,74	8,43	-2,31	-21,51	13,42	13,61	0,19	+1,14
	Фондомісткість	40,73	50,50	9,77	+24,0	93,11	118,6	25,49	+27,4	74,51	73,47	-1,04	-1,40
	Фондорентабельність, %	61,06	15,66	-45,4	-74,4	58,1	50,3	-7,8	-13,43	74,3	77,8	3,5	+4,71
	Коефіцієнт зносу основних засобів, %	0,942	0,101	-0,841	-89,3	0,74	0,78	0,04	+5,41	0,56	0,51	-0,05	-8,93
	Частка ресурсозберігаючого обладнання у вартості основних засобів, %	2,7	3,1	0,4	+14,8	9,1	9,1	0	0	15,3	22,2	6,9	+45,09
Ефективність використання матеріальних ресурсів	Матеріаловіддача, грн.	29,05	24,67	-4,38	-15,1	23,07	20,87	-2,20	-9,54	27,03	25,08	-1,95	-7,22
	Матеріалоємкість, грн.	34,42	40,53	6,11	+17,75	43,34	47,92	4,58	+10,6	37,00	39,87	-2,87	7,76
	Прибуток на гривню матеріальних витрат, грн.	0,722	0,195	-0,527	-73	0,53	0,46	-0,07	-13,21	0,65	0,68	0,03	+4,61
	Витратоємкість, грн.	931,1	883,9	-47,2	-5,07	850,4	860,3	9,9	+1,16	854	820	-34	-3,92
Узагальнений показник ефективності використання ресурсів	Ресурсомісткість, грн.	570,0	645,8	75,7	113,29	657,8	471,2	-186	-28,36	672,8	486,2	-186	-27,73
	Ресурсовіддача, грн.	1598,6	1429,8	-168,8	89,44	1441	1600	158,4	10,98	1456,8	1615	158,4	10,87
	Ресурсоефективність, грн.	397,6	113,1	-284,5	28,44	125,1	350,1	225	179,8	140,1	365,1	225	160,5

У будівельній галузі необхідним є всебічне вивчення шляхів покращення забезпеченості будівельних організацій виробничими ресурсами, визначення основних принципів їхньої ресурсоефективності та ресурсозбереження, що дасть можливість підвищити ефективність використання основних засобів, матеріальних, трудових ресурсів, позитивно вплине на основні економічні й фінансові показники діяльності будівельних організацій та підвищить рівень їхньої конкурентоспроможності.

ВИСНОВКИ

У дисертаційній роботі здійснено теоретичне узагальнення та запропоновано нове вирішення наукового завдання, що полягає у поглибленні теоретико-методичних положень та розробленні науково-практичних рекомендацій щодо аналізу ефективності використання виробничих ресурсів підрядних будівельних організацій. Отримані наукові та практичні результати дисертаційної роботи дозволяють зробити такі висновки:

1. Сучасні закономірності ресурсного забезпечення організацій будівельної галузі та стан використання виробничих ресурсів вимагають розроблення теоретичних і методичних рекомендацій щодо покращення фінансових результатів організацій та підвищення їхньої конкурентоспроможності на ринку будівельної продукції. У практичній діяльності підрядних будівельних організацій поняття «аналіз ефективності використання виробничих ресурсів» трактують лише як технічні заходи, спрямовані на економію енергетичних і матеріальних витрат. Узагальнення сутнісних характеристик поняття «аналіз ефективності використання виробничих ресурсів організації» дозволило трактувати його як систему комплексного дослідження впливу економічних закономірностей формування структури основних засобів, матеріальних і трудових ресурсів, що дають змогу внести до системи управління виробничими ресурсами підрядної будівельної організації додаткові елементи інформаційно-аналітичного забезпечення.

2. Управління економічними процесами оптимізації виробничих витрат, дотримання режиму економії, загального управління витратами, а також прийняття управлінських рішень неможливе без використання комплексного аналізу ефективності використання виробничих ресурсів. Проведені дослідження сучасних тенденцій розвитку системи управління ресурсами дали змогу визначити місце аналізу ефективності використання виробничих ресурсів в будівельних організаціях, який слугує інформаційною базою для прийняття ефективних управлінських рішень. Розвиток конкуренції на ринку житла сприяє підвищенню зацікавленості в загальному управлінні витратами, а аналіз ефективності використання ресурсів займає провідне місце в регулюванні не тільки цими процесами, а й управлінням організацією загалом.

3. Запропонована система показників оцінки ефективності використання основних засобів (фондовіддача, фондомісткість, рівень використання основних засобів, продуктивність використання основних засобів, прибутковість основних засобів, фондоозброєність капіталу), матеріальних

(матеріаломісткість будівельної продукції, коефіцієнт використання матеріалів та виробів, матеріаловіддача) і трудових ресурсів (темпи зростання продуктивності праці, частка приросту будівельної продукції за рахунок зростання продуктивності праці, темпи зростання заробітної плати порівняно з темпами зростання продуктивності праці) будівельних організацій дозволить визначити їхній вплив на чистий дохід від реалізації продукції, валовий прибуток, власний капітал та розробити заходи щодо підвищення ефективності використання виробничих ресурсів підрядних будівельних організацій.

4. Розроблений методичний підхід до аналізу забезпеченості та ефективності використання основних засобів підрядних будівельних організацій дозволить встановити закономірності економічної поведінки підприємства, розкрити фінансові, технологічні й організаційно-планові аспекти впливу структури основних засобів на фінансові показники діяльності підприємства. В основу методики покладено поєднання якісного дослідження забезпеченості основними засобами та їхнього використання з одночасним моделюванням залежності показників результативності від показників використання таких активів. Забезпечення основними засобами сповільнює дію негативних тенденцій, зниження ефективності реалізації виробничих проектів, зокрема зниження фондівіддачі основних засобів.

5. Розроблена комплексна методика аналізу використання трудових ресурсів підрядних будівельних організацій дозволить врахувати специфіку будівництва та сукупно забезпечить формування інформаційної бази. Побудовані з метою аналізу ефективності використання трудових ресурсів численні лінійні багатофакторні моделі міри впливу окремих видів ресурсів та окремих структурних елементів трудових ресурсів відтворюють зв'язок фінансових показників продуктивності зі структурними елементами забезпечення та стимулювання продуктивності праці. На основі цих моделей виділено види ресурсів, їхніх структурних елементів, а для трудових ресурсів – засобів стимулювання, які найістотніше впливають на ефективність використання наявних основних засобів й продуктивність праці, а також відзначено, які види ресурсів впливають на фінансові результати діяльності підрядних будівельних організацій.

6. Результативним напрямом дослідження ефективності використання трудових ресурсів є механізм розрахунку взаємозв'язку між початковими показниками необоротних активів, виробничих запасів, довгострокових і поточних зобов'язань, матеріальних витрат, витрат на оплату праці та показниками чистого доходу від реалізації продукції, валового прибутку, власного капіталу. Розрахунки за запропонованою методикою є необхідною умовою для ефективного використання трудових ресурсів підрядних будівельних організацій, що забезпечить результативність їхнього залучення, стимулювання й використання. Розроблений алгоритм розрахунку ефективності використання трудових ресурсів сприятиме покращенню показників діяльності підрядних будівельних організацій.

7. Для вдосконалення структури матеріальних ресурсів на підрядних будівельних організаціях слід запровадити запроповану автоматизовану

систему управління матеріальними запасами. Система включатиме не лише традиційні методи оптимального управління матеріальними запасами, а й момент подачі замовлення та розмір партії. Її доцільно ввести в інтегровану систему автоматизованої системи обліку й управління, яка поєднує проектну, нормативну, виробничу, облікову та складську інформації. Впровадження такої інтегрованої системи управління матеріальними запасами дозволить звести до мінімуму втрати, зумовлені нерівномірним постачанням запасів.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Монографії

1. Сорока Т. М. Оцінка ефективності інновацій на стадії будівництва / Т. М. Сорока // Інноваційний механізм управління суб'єктами господарювання : монограф. / за заг. ред. П. П. Микитюка. – Тернопіль : Екон. думка, 2014. – С. 158–184 (1,2 друк. арк.).

Наукові праці, в яких опубліковано основні наукові результати дисертації

2. Сорока Т. М. Методи аналізу продуктивності праці в будівництві та напрями їх вдосконалення / Т. М. Сорока // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка. – 2005. – № 18. – С. 270–273. – (Серія : Економіка) (1,43 друк. арк.).

3. Сорока Т. М. До питання мотивації трудової діяльності будівельно-виробничого персоналу / Т. М. Сорока // Наукові записки. – 2015. – С. 263–265 (0,32 друк. арк.).

4. Сорока Т. М. Теоретичні підходи до питання економії матеріальних ресурсів у будівельному виробництві / Т. М. Сорока // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка. – 2006. – № 20. – С. 244–246. – (Серія : Економіка) (0,49 друк. арк.).

5. Сорока Т. М. Бенчмаркінг як інструмент визначення конкурентоспроможності підприємства / М. В. Стельмах, Т. М. Сорока // Вісник Тернопільського національного економічного університету. – 2007. – Вип. 1. – С. 53–61 (0,40 / 0,32 друк. арк.; особистий внесок: обґрунтовано доцільність застосування бенчмаркінгового підходу у діяльність організацій).

6. Сорока Т. М. Аналіз ефективності використання матеріально-технічних ресурсів в будівельній організації / П. П. Микитюк, Т. М. Сорока // Вісник Хмельницького національного університету. – 2015. – № 2, т. 2 – С. 23–26 (0,33/0,31 друк. арк.; особистий внесок: проаналізовано ефективність використання матеріальних ресурсів підрядних будівельних організацій).

7. Сорока Т. М. Розширення інформаційної бази стратегічного аналізу на основі інформаційних технологій / П. П. Микитюк, Т. М. Сорока // Вісник Тернопільського національного економічного університету. – 2015. – № 3. – С. 93–100 (0,29/0,24 друк. арк.; особистий внесок: обґрунтовано використання інформаційних технологій в аналізі виробничих ресурсів).

8. Сорока Т. М. Аналіз забезпеченості підприємства основними засобами / Т. М. Сорока // Економічний аналіз. – 2015. – № 2, т. 21. – С. 213–219 (1,32 друк. арк.). Збірник індексується в міжнародних каталогах та наукометричних базах

Index Copernicus, WorldCat, Google Scholar, Windows Live Academic, ResearchBible, Open Academic Journals Index, CiteFactor.

Опубліковані праці апробаційного характеру

9. Сорока Т. М. Аналіз наявності та стану основних засобів підрядних організацій / Т. М. Сорока // Обліково-аналітичні системи: глобальний і національний аспекти : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 16–17 трав. 2006 р. – Полтава : РВЦ ПУСКУ, 2006. – Ч. 2. – С. 76–77 (0,24 друк. арк.).

10. Сорока Т. М. Технічні нововведення як фактор ресурсозбереження та підвищення інвестиційної привабливості підрядних організацій / Т. М. Сорока // Ефективність інвестиційного процесу в Україні: стан, проблеми і перспективи : зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф. / за ред. д.е.н., проф. Б. М. Литвина. – Тернопіль : Принтер-інформ, 2005. – С. 182–186 (0,26 друк. арк.).

11. Сорока Т. М. Проблемні аспекти іноземного інвестування у будівництво / Т. М. Сорока // Сучасні тенденції і проблеми розвитку інвестиційно-будівельного комплексу : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., 29–30 листоп. 2007 р. – Тернопіль : Принтер-інформ, 2007. – С. 90–94 (0,33 друк. арк.).

12. Сорока Т. М. Напрями підвищення ефективності використання основних засобів у будівництві / Т. М. Сорока // Актуальні проблеми і перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю : тези доп. I Всеукр. наук.-практ. конф. молодих науковців, асп., здоб. і студ., 18 груд. 2009 р. – Луцьк : РВВ Луцьк. нац. техн. ун-ту, 2009. – С. 357–359 (0,13 друк. арк.).

13. Сорока Т. М. Виробничі ресурси як джерело стратегічного розвитку підприємств будівельної галузі / Т. М. Сорока // Актуальні проблеми реформування економіки України в умовах євроінтеграції : зб. матеріалів IV Міжнар. наук.-практ. конф. студ. та асп., 8–9 лют. 2012 р. – Чернівці : ЧТЕІ КНТЕУ, 2012. – С. 134–136 (0,13 друк. арк.).

14. Сорока Т. М. Аналіз забезпеченості та ефективності використання трудових ресурсів підприємств будівельної галузі / П. П. Микитюк, Т. М. Сорока // Розвиток системи обліку, аналізу та аудиту: Теорія, методологія, організація : тези доп. учасн. X Міжнар. наук. конф. – К. : Бізнес Медіа Консалтинг, 2012. – С. 229–231 (0,13/0,11 друк. арк.; особистий внесок: застосовано якісний аналіз динаміки показників продуктивності та динаміки елементів стимулювання праці).

15. Сорока Т. М. Аналіз наявності та забезпеченості матеріально-технічними ресурсами / П. П. Микитюк, Т. М. Сорока // Облік, аналіз і аудит в системі управління підприємницькою діяльністю : матеріали II Всеукр. наук.-практ. конф., 16 листоп. 2012. – Сімферополь : ВД «АРІАЛ», 2012. – С. 100–103 (0,18 друк. арк., особистий внесок: вдосконалено методика забезпеченості матеріально-технічними ресурсами будівельних організацій).

16. Сорока Т. М. Інформаційне забезпечення аналізу використання виробничих ресурсів підрядних будівельних організацій / Т. М. Сорока // Особливості ефективного управління підприємствами в умовах глобальних викликів : матеріали Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. молодих вчен. та студ., 22 берез. 2013 р. – Чернівці : БДФЕУ, 2013. – С. 199–201 (0,31 друк. арк.).

17. Сорока Т. М. Сучасний стан розвитку будівельних підприємств України / Т. М. Сорока // Механізми регулювання соціально-економічним розвитком в умовах глобалізації : матеріали Міжнар. наук.-практ. інтер-конф. молодих вчен. та студ., 21 берез. 2014 р. – Чернівці : БДФЕУ, 2014. – С. 247–248 (0,25 друк. арк.).

18. Сорока Т. М. Ефективність використання трудових ресурсів у будівництві / Т. М. Сорока // Трансформаційні процеси економічної системи в умовах сучасних викликів : зб. тез доп. II Міжнар. наук.-практ. конф., 24–25 верес. 2015 р. – Тернопіль : ТНЕУ, 2015. – С. 129–130 (0,15 друк. арк.).

АНОТАЦІЯ

Сорока Т. М. Аналіз ефективності використання виробничих ресурсів підрядних будівельних організацій України. – На правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.09 – бухгалтерський облік, аналіз та аудит (за видами економічної діяльності). – Тернопільський національний економічний університет Міністерства освіти і науки України, Тернопіль, 2016.

У дисертаційній роботі на основі узагальнення сутнісних аспектів аналізу ефективності використання виробничих ресурсів підрядних будівельних організацій сформовано теоретико-методичні підходи до такого аналізу. Розглянуто й уточнено економічний зміст понять «аналіз ефективності використання виробничих ресурсів», «основні засоби», «матеріальні ресурси», «трудові ресурси».

Запропоновано методичні підходи до аналізу ефективності використання виробничих ресурсів підрядних будівельних організацій на основі економіко-математичних моделей. Розроблено послідовність розрахунків аналітичних показників використання виробничих ресурсів, яка дає змогу отримати достовірну оцінку їхньої ефективності.

Виявлено й уточнено склад факторів і резервів підвищення ефективності використання основних засобів, трудових та матеріальних ресурсів, що дасть можливість підвищити фондівдачу і прибутковість основних засобів, темпи зростання продуктивності праці та знизити матеріаломісткість будівельної продукції. Виявлено можливі фактори і резерви підвищення ефективності використання виробничих витрат, що покращить результати діяльності підрядних будівельних організацій.

Ключові слова: підрядні будівельні організації, основні засоби, матеріальні ресурси, трудові ресурси, аналіз ефективності використання виробничих ресурсів, матеріаломісткість, фондівдача, продуктивність праці.

АННОТАЦИЯ

Сорока Т. М. Анализ эффективности использования производственных ресурсов подрядных строительных организаций Украины. – На правах рукописи.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата экономических наук по специальности 08.00.09 – бухгалтерский учет, анализ и аудит (по видам экономической деятельности). – Тернопольский национальный экономический университет Министерства образования и науки Украины, Тернополь, 2016.

В диссертационной работе исследовано теоретические и методические подходы к анализу эффективности использования производственных ресурсов подрядных строительных организаций. Рассмотрено и уточнено экономическое содержание таких понятий, как «анализ использования производственных ресурсов организаций», «основные средства», «материальные ресурсы», «трудовые ресурсы».

Усовершенствована методика анализа эффективности использования производственных ресурсов подрядных строительных организаций с учетом современных тенденций развития системы управления. Обоснован методический подход к анализу эффективности использования производственных ресурсов на основе экономико-математических моделей.

Обосновано методический подход к построению системы анализа эффективности использования производственных ресурсов подрядных строительных организаций, дополненной системой показателей оценки – группой взаимосвязанных показателей: чистой прибыли от реализации продукции, совокупной прибыли, оборотных и необоротных активов, частного капитала, производственных запасов, долгострочных и текущих обязательств, основных средств, материальных затрат и расходов на оплату труда, которые позволяют учитывать специфику строительства и в совокупности составляют информационную базу для оценки эффективности основных средств, материальных и трудовых ресурсов.

Предложено методику анализа эффективности использования производственных ресурсов, которая позволит оценить достигнутый уровень эффективности использования производственных ресурсов строительной отрасли, выявить зависимость между основными экономическими показателями развития подрядных строительных организаций и обобщающим показателем эффективности использования производственных ресурсов как основы прогнозирования и повышения эффективности строительства.

Построено алгоритм расчета обеспеченности основными средствами строительных организаций, в который имплементированы технологии корреляционно-регрессионного анализа, кластерного метода оценки, что позволило осуществить идентификацию и позиционирование строительных организаций, а также выявить положительные и отрицательные факторы влияния на результативность их деятельности.

Предложена система аналитических показателей оценки активной части основных производственных средств строительного назначения с ориентацией на эффективное использование строительной техники, повышение уровня сооружения объектов и изменения уровня механовооруженности, что улучшает планирование развития производственных мощностей подрядных строительных организаций.

Выявлен и уточнен состав факторов и резервов повышения эффективности использования основных средств, материальных и трудовых ресурсов, что позволит снизить материалоемкость строительной продукции, выявить возможные факторы и резервы роста эффективности использования производственных затрат, что в итоге повысит эффективность деятельности строительных организаций.

В результате проведенного анализа эффективности использования производственных ресурсов установлено основные внутрепроизводственные пути повышения эффективности использования производственных ресурсов: снижение стоимости материальных ресурсов, обновление строительной техники, совершенствования форм и методов управления строительным производством посредством автоматизации и компьютеризации управленческих и совершенствования производственных ресурсов.

Ключевые слова: подрядные строительные организации, основные средства, материальные ресурсы, трудовые ресурсы, анализ эффективности использования производственных ресурсов, материалоемкость, фондоотдача, производительность труда.

ANNOTATION

Soroka T. M. Analysis of efficiency of production resources use of contract construction organizations in Ukraine. – The manuscript.

Thesis for obtaining the degree of candidate of economic science, speciality 08.00.09 – accounting, analysis and audit (according to the types of economic activity). – Temopil National Economic University, Ministry of Education and Science of Ukraine, Temopil, 2016.

In the dissertation, on the basis of summing up the essential aspects of analysis of the efficiency of use of production resources of contract construction organizations the theoretical and methodical approaches to this analysis are formed. The economic contents of the concepts of «analysis of the efficiency of production resources», «fixed assets», «material resources», «labor resources» are considered and specified.

Methodical approaches to the analysis of the efficiency of use of production resources of contract construction organizations on the basis of economic and mathematical models are suggested. The sequence of calculations of analytical indexes of use of production resources, which provides a reliable assessment of their effectiveness is developed.

The structure of factors and reserves of raising the efficiency of use of fixed assets, labor and material resources are found out and specified that will increase the fund return and profitability of fixed assets, rates of labor, productivity growth and will reduce material consumption of construction products. Possible factors and reserves of increasing efficiency of use of production costs, which will improve the results of performance of contract building organizations are discovered.

Keywords: inferior build organizations, fixed assets, material resources, labor resources, analysis of the efficiency of use of production resources, material consumption, fund return, labor productivity.